
NATTVAKAN

Medlemsskrift för HFK

HFK

ÅRG.8

NR 1

1994

HUDIKSVALLSREGIONENS FÄGELKLUBB

Nattvakans

utges av Hudiksvallsregionens fågelklubb (HFK). Tidningen utkommer med två nummer årligen och erhålles av samtliga medlemmar i HFK. Årsavgiften för medlemsskap är för närvarande 40 kronor och insättes på pg 88 94 30 - 5.

Hudiksvallsregionens fågelklubb

är lokalklubb till Gävleborgs Läns Ornithologiska Förening (GLOF). Medlemsskap i HFK är dock oberoende av medlemsskap i GLOF. HFK:s verksamhetsområde utgörs av Hudiksvalls och Nordanstigs kommuner.

Lokalklubben har till syfte att samla och stimulera intresset för fågelfaunan och skyddet av fågelmiljön i Hudiksvalls och Nordanstigs kommuner. Dessutom skall föreningen verka för att sprida kunskap i fågelfrågor genom kursverksamhet och exkursioner. Föreningen skall vara ett forum där medlemmarna inspirerar och informerar varandra. En viktig uppgift för föreningen är att vara drivande i vissa frågor med anknytning till fågelskydd.

Styrelse

Ordförande

Mats Axbrink
Blockvägen 34B
824 34 HUDIKSVALL
Tel: 0650/963 87

Vice ordförande

Ove Nygren
Bringstavägen 16
820 65 HARMÅNGER
Tel: 0652/300 22

Sekreterare

Sven Carlberg
Mikenåset
820 65 FORSA
Tel: 0650/260 49

Kassör

Lars-Göran Lindström
Slättvägen 13
824 40 HUDIKSVALL
Tel: 0650/141 21

Övrig ledamot

Bo Fagerström
Hedsta 2074
820 65 FORSA
Tel: 0650/232 36

Suppleant

Lars Norman
Kyrkvägen 18
820 77 GNARP
Tel: 0652/205 86

Suppleant

Björn Selin
Varvsgatan 3A
824 32 HUDIKSVALL
Tel: 0650/999 06

Redaktör

Magnus Johansson
Sofledalsvägen 13
824 34 HUDIKSVALL
Tel: 0650/101 24

Innehåll 1/94

Exkursion till Hornslandet
Magnus Johansson 3

Den första våren
Tommy Lantz 5

Ringmärkningsverksamheten 1993
Mats Axbrink 9
Kenneth Karelus

Kvismaren
Lars Göran Lindström 15

Vårfågelobservationer och rariteter 1/1-1/6 -93
Bengt Sättlin 17

Lettland del 2
Mats Axbrink 23

Fågellokaler
Magnus Johansson 27

Program
Vår, sommar, höst 29

Omslag: Orre
Foto: Dan Sandberg

EXKURSION TILL HORNS- LANDET

14/11 1993

Morgonen ingav förhoppningar. Vi trodde att vädret var idealiskt för att sitta vid Hörneudde och titta på höststräcket. En frisk sydostlig vind borde pressa in fåglarna nära kusten.

Det är inte alltid våra teorier stämmer med verkligheten. Efter nästan tre timmars skådande kunde vi konstatera att det inte var något sträck att tala om. Det mest uppseendeväckande var ett tiotal tallbitar som drog förbi, vidare sågs sjöorrar, tobisgrisslor och bland annat två alfåglar. Men vi var inställda på "rarare" arter.

Skam den som ger sig, kanske drar fåglarna längre ut, sa vi och åkte ut mot Kuggören. Redan vid "bron" ut till Kuggören gjorde vi tvärstopp. **Dvärgmå!** Lyriskt rusar undertecknad ut och skriker "kryss", medan de två övriga bilarna snabbt töms på exkursionsdeltagarna.

Under en längre tid kunde vi se de tärnlika måsarna dansa fram, till en början på bara något tiotal meters avstånd. I

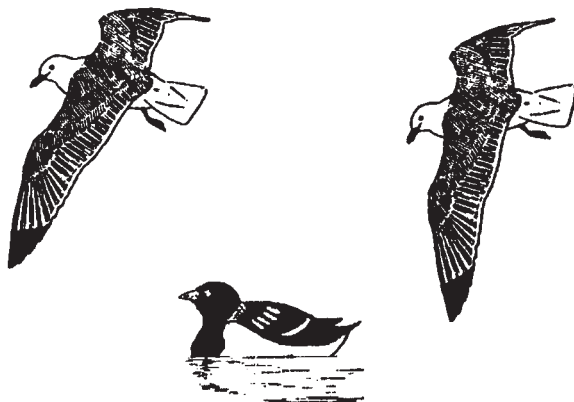
viken låg ejdrar i olika ruggningsstadier och lät sig villigt beskådas. Molokenheten var som bortblåst, vinden och de få plusgraderna bekymrade oss inte nämnvärt när vi sökte skydd bakom kapellet på Kuggören för att fira med en kopp kaffe och skåda vidare ut över havet.

Två smålommar drog förbi, en sen gråhakedopping plaskade i vattnet och alldeles nära oss hade vi två sälar.

Utflykten började lida mot sitt slut, kylan gjorde sig påmind och vi hade fått se åtminstone en raritet.

Bosse och Mats stannade kvar ett tag. Efter flera års bekantskap borde vi ha lärt oss att det är urbotat korkat att lämna dem

ensamma men... sträcket var nog över för idag, tänkte vi.

En halvtimme efter att vi, merparten, bröt upp så fick de se en **alkekung** och

två **tretåiga måsar** dra förbi. Just alkekungen är riktigt "högvilt" för våra trakter. Fast....några "kryss" vill man ju ha att leta efter nästa höst.

Magnus Johansson

TÄVLING

Vinnare av tävlingen i förra numret blev Thomas Dahl.

De rätta svaren var:

Kungsörn, örnvråk, gärdsmugg, entita, ismå, gök, göktyta, kaja, storlabb, labb, bofink, blåhake, sädgås, blåtrast, grågås, glada, rapphöna, bivråk, fasan, hämpling, orre, järpe, kråka, islöm, svärta, blåsgås, rödbena, biätare, havs-sula, blåmes, tallbit, ejder, råka, dalripa, grön-göling.

VISSTE DU ATT

På Svenska Högarna finns en silvertärna som har företagit resan ner till Antarktis och tillbaka 20 gånger. Tillsammans blir det en sträcka på ca 700 000 kilometer. Den blev ringmärkt utanför Vasa 1969 som bounge. Man har med kikare kunnat läsa av numret på ringen på höger fot.

Citat ur Natur mellan två hav av Ragnar Frislid

DEN FÖRSTA VÅREN

Tommy Lantz

Under hela min uppväxt har jag varit fascinerad av fåglar. Många vårkvällar när snön var sådär knaprig, som den blir när dagsmejan smälter den och kvälls- och nattkylan fryser ihop den igen, brukade jag gå ut i skogen för att lyssna på koltrast och taltrast. En del mornar, när pappa skulle cykla till fabriken, väckte han oss för att vi skulle få titta på orrtupparna som spelade bland våra vinbärsbuskar. Det första storspovsdrillandet på våren, berguvenns hoande från Tosås sena vårvinterkvällar, ormvråkens jamande flykt en varm sommardag, storlommens rop från sjön. Alla dessa minnen från min barndom, gav mig mitt fågelintresse.

Hjälstaviken.

När jag 15 år senare flyttade till Uppsala så träffade jag Björn, som hade haft liknande upplevelser fast med andra fåglar, under sin barndom på Bålsön. Vi började prata om att det skulle vara kul att åka ut nån gång. Det stannade, som ofta annars, mest vid prat.

Alltnog, en dag fick jag lite pengar i

min hand med order om att jag skulle köpa mig något som jag ville ha men inte ansett mig ha råd med. Jag köpte en kikare. Kan-ske fanns Björns och mina drömmar i bakgrunden, vad vet jag.

Björn och jag träffades igen och jag berättade för honom om min kikare. Vi bestämde oss för att vi skulle åka ut och titta på fåglar. Björn hade en SNF-skrift

om en sjö, som heter Hjälstaviken, hemma och så hade han hört att det skulle vara fint där, så det blev Hjälstaviken.

En solig eftermiddag i april, i slutet av månaden tror jag, styrde vi dit. Ingen matsäck... och med bara en kikare. Vi hittade snart sjön, men hur vi än åkte så tyckte

vi att den låg väldigt långt från vägen. Till slut lyckades vi på slingriga vägar ta oss ganska nära. Vi parkerade nära en gård och än idag så har jag inte riktigt klart för mej om det här stället var en allmän parkeringsplats eller inte. Det fanns dock en karta över området där och en plansch med fåglar. Vi såg ingen vid eller i huset

så vi lämnade bilen fulla av förväntan.

För att komma in på området så var vi tvungna att klättra över ett stängsel och det gick väl bra. Värre var det när vi kom in och jag upptäckte att Björn hade...och kanske har.. koskräck! Som gammal torparson, med åtskilliga timmar som vallpojke åt våryra kvigor, försökte jag övertyga honom om att dessa kreatur var fullkomligt ofarliga. Jag lyckades väldigt dåligt.

Vår första intryck av sjön, som vi förresten inte såg, blev en besvikelser. Vi hörde ett förfärligt oväsen från skrattmåsar och såg en del också. Men annars såg vi endast ett område med kort gräs närmast oss och sen vass, oändligt med vass. Plötsligt fick vi se en stor rovfågel som stod och ryttlade långt bort.

-Titta, en fiskgjuse, sa Björn. Jag hade sett fiskgjuse även när jag var mindre, men nu blev upplevelsen en annan. Vi insåg att det fanns fler fåglar än skrattmåsar här, den var kanske märkvärdig den här sjön, lika märkvärdig som vi läst i SNF-skriften.

Hela tiden när vi gick hade vi en tät skog på vår vänstra sida, på höger sida hade vi ju sjön, men nu delade sig träden. Vi såg en underbar ekbacke. Där vid kanten av gläntan satt en postlåda och i den låg en bok. En massa exotiska namn uppenbarade sig för oss; vattenrall, rördrom,

brun kärrhök, rörhöna, sothöna. För oss var det som poesi. Det var fåglar som folk sett här. Vi började gå uppåt ekbacken och hamnade så småningom uppe på en hög bergknalle.

Rördrommen.

Därför uppenbarade sig hela Hjälstaviken för oss. Det fanns vatten även i den här sjön, men framförallt fanns det vass och ofantligt mycket fåglar. Hela vattenspegeln var fylld

av fåglar. Plötsligt dök den Bruna Kärrhöken upp rakt nedanför oss. Vi hade sett den på planschen men verkligheten var nåt helt annat. Den vaggade sig fram över vassen på sitt typiska vis med V-formade vingar, otroligt vacker.

Då hörde vi ljudet, det märkvärdiga ljud Björn hade förvarnat mig om, men det var ändå en märklig upplevelse att få höra en fågel åstadkomma ett sådant ljud. Vi stod

stilla och lyssande, tittade på varann och lyssnade.

-Det är en rördrom, sa Björn och jag nickade andäktigt.

Den här fågeln blev på nåt sätt ett mani för oss hela våren. Vi hörde den alltid, men det var stört omöjligt att få se den. Vi satt och blåste i läskedrycksflaskor, vi stirrade ut i vassen och när vi varit ute hela natten och låg i solgasset på

morgonkvisten och drack ryggsäcks-
ljummen öl så kunde vår mani övergå i
rena vansinnet. Vi var på väg att springa
ut i vassen, vi gapade, skrek och hop-
pade, samtidigt som vi viftade med ar-
marna. Nog skrämde vi fåglar alltid men
inte rördrommen.

När vi var som
mest desperata
kunde vi till och
med önska oss
skjutvapen att
skjuta vilt ut i vas-
sen med. Allt för
att tvinga "fågel-
fan" att visa sig.
En dag, när vi satt

och fikade på Kvarnbergets högsta topp,
dök den upp... flög en sväng över vassen
och slog sig ner, precis nedanför oss och
försvann. Det var helt otroligt, vi såg ex-
akt var den slog ner men den slukades
upp av omgivningen trots att vassen just
där inte var särskilt hög.
Ja, rördrommen var verk-
ligen något alldeles spe-
ciellt.

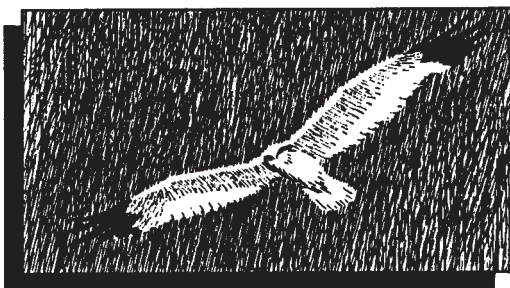
Kikarproblem

Nå, åter till vårt för-
sta besök. Med
min sju gånger
femtiskikare kunde vi ju
inte se alla fåglar där ute
på vattnet, men med Björns kunskaper och
den hjälp min kikare trots allt var, lyckas-
des vi upptäcka skäggdopping, svarthake-
dopping, vigg, storskrake, gräsand, blå-
sand, kricka, knipa, brunand....ja ni vet
ju, ni ornitologer vad som plägar finnas i
en mellansvensk slättsjö. Efter att ha sut-

tit och njutit en stund reste vi oss och gick
vidare.

Från första klippan följde vi Kvarn-
bergets ås tills vi kom till dess högsta
punkt längre söderut på sjön östsida. Där
satt vi och njöt av allt som var nytt för

oss och som troll-
band oss denna
aprilkväll. Björn
berättade när han
varit ute i Forsa
hos en kompis
och sett en Blå
Kärrhök en gång.
Samtidigt, som
Björn berättade,
jagade flera bruna

kärrhökar över vassriket. En mås flög mot
oss. När den kom närmare såg vi..det var
ju ingen mås! Det var en Blå Kärrhök. Vi
reste oss upp båda två och slet i vår enda
tillgängliga kikare tills vi till slut enades om
att titta en liten stund var och njuta av

denna vackra fågel när den
seglade över detta enorma
vassrike. Dan efter köpte
Björn en kikare han också
och sedan blev det många
fler besök till Hjälstaviken
denna vår.

De små i vassen.

För att bli riktiga
ornitologer började
vi kliva upp okristligt
tidigt. När festprissarna stapplade hem till
Flogsta vid tvåtiden då åkte två pigga yng-
lingar mot andra, djupare upplevelser. Vi
hade i början mest ägnat oss åt de stora
fåglarna, men efterhand så började vi upp-
täcka även de små. Nedanför Kvarnberget

gick det en stig och där kom man närmare sjön än på något annat ställe. Där lärde Björn och jag oss att skilja på Sävångare och Rörsångare..jag är inte säker på att jag kan det längre..men då kunde jag. Den här morgonen satt fåglarna bara några meter ut i vassen ganska nära varandra så vi kunde genom att förflytta oss bara några meter höra först den ena och sen den andra och så vidare, ja vi kunde till och med se båda två. När vi hade traskat där ett tag så var vi överens om skillnaden. Eftersom både Björn och jag varit popoffer under det gyllene 60-talet så hämtade vi våra liknelser därifrån. Således-rörsångaren var Eric Clapton, ryt-

misk, organiserad, vackert välljudande och sofistikerad. Sävångaren var Jimi Hendrix, vild, opolerad, kreativ och spännande. Nu vet jag inte om jag ställer upp på den liknelsen längre, men då hjälpte det oss i alla fall.

Vi upplevde många underbara timmar vid Hjälstaviken den här våren och när våren var slut kände vi oss som riktiga ornitologer. Efteråt har vi enats om att vi nog mer är fågelskådare än ornitologer eftersom vi inte har kunnat finna något nöje i att "jaga kryss" utan lika gärna tittar på kråkornas vårspele runt den egna husknuten..... och det är väl skillnaden... mellan ornitolog och fågelskådare..... eller!?

UMESVARAR'N - FÅGELNYHETER FRÅN HELA NORRLAND

TEL 090-13 26 47

RINGMÄRKNINGS- VERKSAMHETEN 1993

Mats Axbrink, Kenneth Karelus

Under 1993 utökades återigen antalet ringmärkta fåglar. Som kanske nämnts tidigare är det förstås större chans att få återfynd ju fler fåglar man ringmärker, men det är ändå viktigt att poängtera att kvalitet alltid är viktigare än kvantitet. Bland annat har det medfört att vi koncentrerat märkningen till några få områden under senare år, istället för att ringmärka alla möjliga fåglar. De områden där flest fåglar märktes under 1993 var höstmärkningen på Reffelmansviken, skärgårdsmärkningen samt pullmärkning i småfågelholkar. Det senare mestadels utökat med hjälp av de småfågelholkar som omnämndes i förra numret av Nattvakan.

På Reffelmansviken har vi de senaste åren märkt ett vikande antal fåglar, delvis till följd av ändrade vegetationsförutsättningar. Inför årets märkning försökte vi bryta den trenden genom ett flitigt användande av fågelsång uppspelad med bandspelare. Tidigare har blåhake-sång spelats upp, med måttligt resultat. I år satsade vi på videsparv, järnsparv och gulsparr. Resultatet var enastående, dessa tre arter som vi tidigare bara märkt ett fåtal av kunde nu märkas i tresiffriga tal. Det var oerhört fascinerande att i gryningen sätta igång bandspelaren för att

snart höra sparvarna locka i luften och med våldsam fart störta ner mot de nät där bandspelaren var placerad. Ibland kunde flera tiotal sparvar sitta i samma nät. Nästa år hoppas vi kunna utöka denna märkning med sång av ortolansparv, rosenfink och lappsparr.

Kontroller och återfynd

Som förväntat (se fjolårets rapport) så dominerades återfynden och kontrollerna av de ringmärkta fåglarna under 1993, av måsar och trutar. Totalt blev 22 av våra märkta fåglar inrapporterade till Ringmärkningscentralen under 1993, medan ytterligare 7 fåglar kontrollerades av oss men var ringmärkta av andra ringmärkare.

Gråtruten gav även 1993 flest återfynd. Ungfåglaarna tycks röra sig avsevärda sträckor och under vintern 1992 / 93 avlästes tre st i norra Tyskland, ca 100 mil från märkningsplatsen. En fågel avlästes också på Bornholm, men senare under vintern hittades samma fågel död i ett fisknät vid Blekinge-kusten. Alla fåglar tycks dock inte dra ända ner till södra Östersjön, exempelvis så hittades en död gråtrut utanför Gävle och den senaste vintern avlästes två ungfåglar på Lillfjärden. En vårsträckare var nog den fågel som hit-

tades död i april -93 utanför Leksand. På vår egen soptipp sköts under den tidiga hösten tre ringmärkta ungfåglar varav två var märkta av oss själva, men en hade hunnit flyga ända från SV Finland.

Återfynd av havstrut inskränkte sig till ett fynd. Ett fågel märkt utanför Agön som hittades död utanför Köpenhamn i oktober.

Vårt första återfynd av silltrut blev en kortlivad fågel som hittades död i Stocka några veckor efter den var flygg. Dessutom hittades en död gammal fågel på Remmarharet vilken bar en finsk ring. Fågeln ringmärktes i Vasa skärgård sommaren 1988.

Även hos fiskmåsen hittades en död gammal fågel, denna gång på Gran. Fågeln var märkt på övervintringsplatsen på Jylland vintern -93. Av fiskmåsar som vi själva märkt så hittades en fågel från Jättbågan död i SV England i november, medan en fågel märkt på Gran avlästes i Köpenhamn.

Skrattmåsen tycks ha en liknande flyttbild som fiskmåsen. Följdaktligen så avlästes återigen en fågel som märkts i Köpenhamn vid Lillfjärden. En ungfågel som märktes på den stora kolonin på Hattgrund 1992 hittades död i SV Skottland i början av april 1993.

Bland övriga skärgårdsfåglar hittar vi också en tordmule som tyvärr fastnade i ett fisknät vid Smålandskusten i juli 1993. Fågeln hade ringmärkts på Stor-Hällan ett

år tidigare.

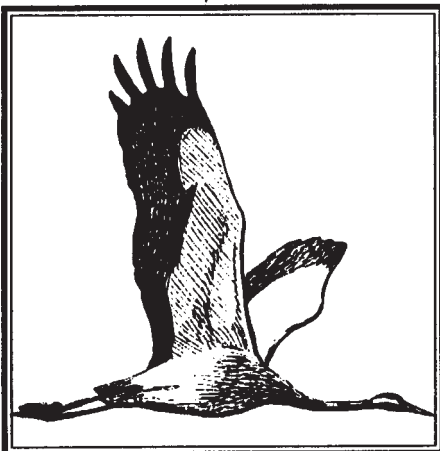
Hos rovfågelnarna kan nämnas en **duvhök** som hittades död i Kilafors under mars 1993, medan bland ugglorna en **slaguggla** hittades utmärglad i Gnarp i oktober, men kunde trots matning inte räddas. Fågeln hade ringmärkts i Arbrå tidigare under sommaren. Ovanligt stationär var den pärluggla som var hela 6 år gammal när den också hittades död

bara några kilometer från dess födelseplats i Bergsjö..

Glädjande var att en av de tranor som ringmärktes i juni 1992 uppehöll sig vid Tunasjön under sommaren. Fågeln kunde avläsas tack vare den färgring som den bär.

Hos tättingarna gav den minimala ringmärkningsinsatsen vid Tunasjön under Fågelskådningens Dag två intressanta återfynd. En nordlig **gulärta** som ringmärktes i maj 1992 kontrollerades av en ringmärkare i södra Spanien i september samma år. Under 1993 märktes bl a en **trädgårdssångare** som bara en månad senare dödades av en katt i Gåcksätter, Hög.

På Reffelmansviken ringmärktes en **sävsångare** den 28 augusti 1992 som den 12 september hade hunnit ner till Belgien där den återigen fastnade i ett slöjnat. Bland de många järnsparvarna som fångades under hösten 1993 så kontrollerades också en fågel som var märkt utanför Njurunda två år tidigare .

Karta över återfynd

Ringmärkningsplats = X

Återfyndsplats = figur

Gråtrut = ■

Havstrut = □

Silltrut = ○

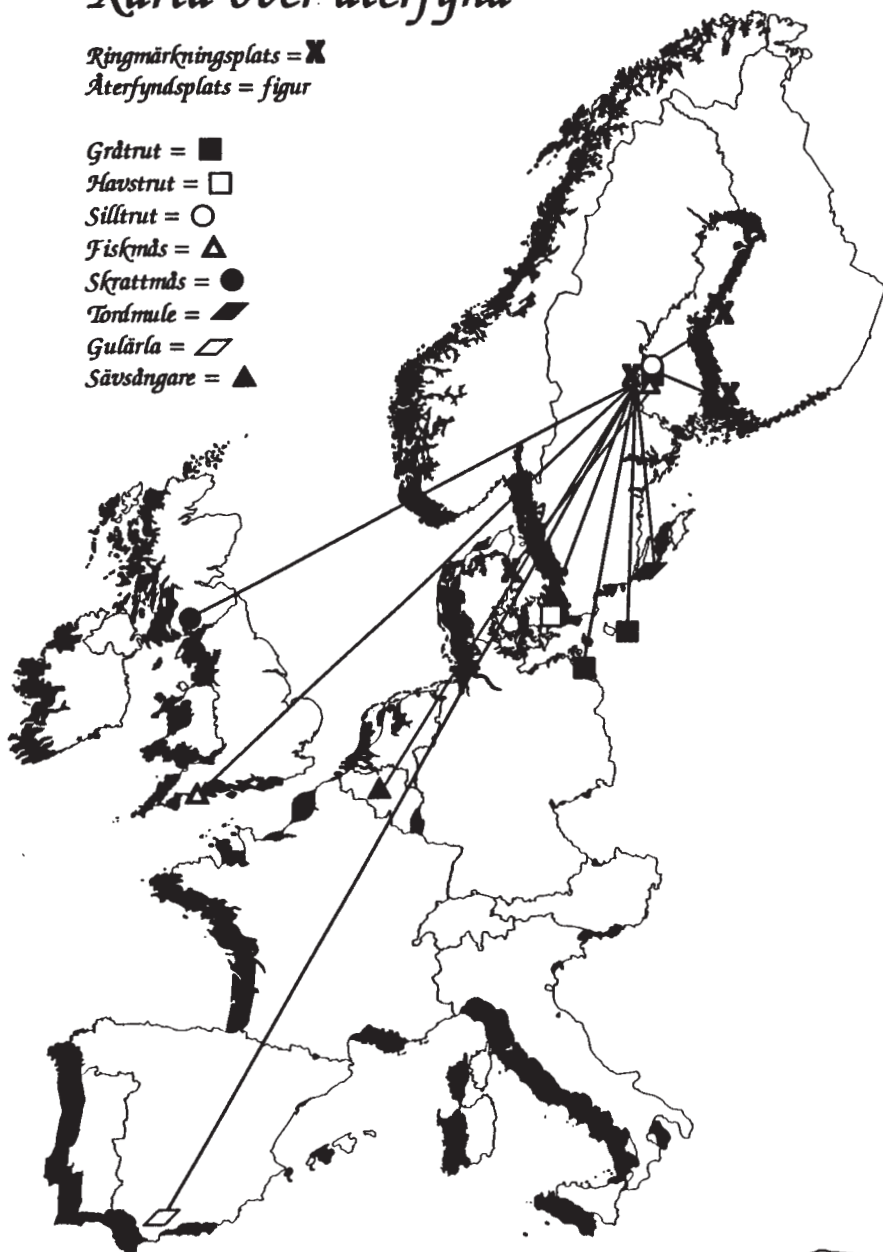
Fiskruds = ▲

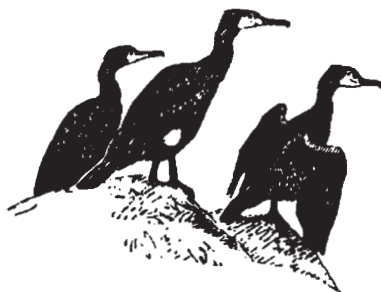
Skrattmåls = ●

Tordmule = ▤

Gulärfa = ▥

Sävsångare = ▲

Bara en gräsiska ringmärktes.

Fyra storskarvar ringmärktes som ungar.

TABELL ÖVER RINGMÄRKTA FÅGLAR 1993

Art	Pull	Flygg	RMV	Hölick	Summa
Storskarv	4				4
Knölsvan		1			1
Gräsand		1			1
Knipa		2			2
Duvhök	9	1			10
Sparvhök		1	1		1
Ormvråk	14				14
Fiskgjuse	7				7
Tjäder		1			1
Tofsvipa	5				5
Småsnäppa		2	2		2
Mosnäppa		3	3		3
Storspov	1				1
Gluttsnäppa		1	1		1
Grönbenä		3	3		3
Drillsnäppa		9	9		9
Roskarl	15				15
Labb	3				3
Skrattmås	171				171
Fiskmås	73				73
Silltrut	238				238
Gråtrut	210				210
Havstrut	54				54

Tre strömstarar fick en ring på sitt ena ben.

Art	Pull	Flygg	RMV	Höllick	Summa
Skräntärna	4				4
Fisktärna	35				35
Silvertärna	94				94
Tordmule	34				34
Tobisgrissla	11	1			12
Kattuggla	3				3
Slaguggla		1			1
Tornseglare		1			1
Göktyta	2	1			3
M hackspett		1	1		1
Ladusvala	10	1	1		11
Trädpiplärk		15	15		15
Ängsplärk		8	8		8
Gulärla		3	2	1	3
Forsärla		1	1		1
Sädesärla		12	12		12
Strömstare		3			3
Gärdsmyg		3	2		3
Järnsparv		292	292		292
Rödhake		46	36	8	46
Blåhake		80	79	1	80
Rödstjärt	7	5	4	1	12
Buskskvätta		3	3		3
Stenskvätta		4	4		4
Koltrast		2	1		2
Björktrast	2	4	4		6

Art	Pull	Flygg	RMV	Hölick	Summa
Taltrast	1	8	2	6	9
Rödvingetra.	5	1			6
Sävsångare		22	22		22
Rörsångare		12	12		12
Ärtsångare		12	11	1	12
Törnsångare		17	17		17
Trädgårdsså		13	12		13
Svarthätta		28	27		28
Gransångare		76	75		76
Lövsångare		427	422	1	427
Kungsfågel		10	2	8	10
Grå flugsn.		6	5	1	6
Sv.vit flugsn	375	27	2		402
Talltita		18	7	11	18
Svartmes	11	1		1	12
Blåmes	103	67	65		170
Talgoxe	209	115	73	2	324
Nötväcka	3	2		2	5
Trädkrypare		3	1	2	3
Törnskata		12	12		12
Skata		6	6		6
Kaja	5				5
Kråka	5	1	1		6
Stare	27				27
Pilfink	1	17	12		18
Bofink		26	21		26
Bergfink		15	4		15
Grönfink		66	64		66
Steglits		2	2		2
Grönsiska		15	15		15
Gråsiska		1			1
Domherre		36	34		36
Lappspurv		3	3		3
Snöspurv		1	1		1
Gulspurv		232	225		232
Videsparv		47	47		47
Sävspurv		142	139		142
TOTALT	1751	2000	1825	46	3751

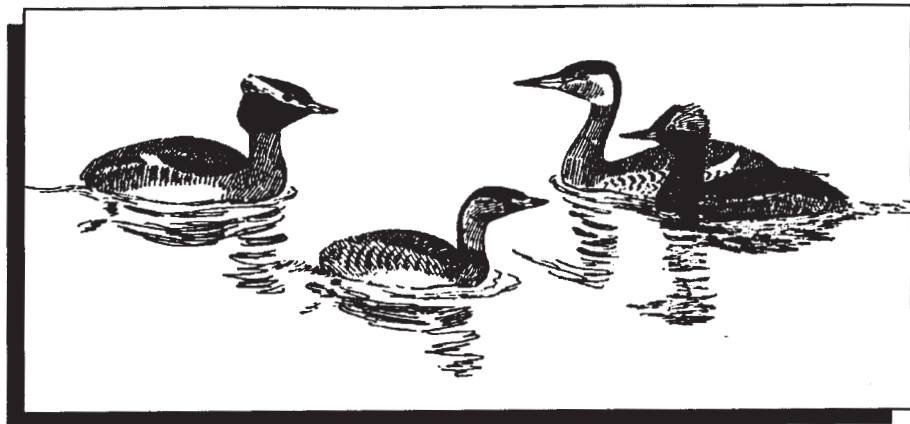

Under pingsthelgen anordnar HFK en resa till en klassisk fågelbokal (se vidare programmet). Kvismaren var Erik Rosenbergs hemmark. Erik Rosenberg var en legendarisk fågelkännare och författare. Han blev känd genom sina många radioprogram, böcker och naturkrönikor. I de böcker som han skrev, bl a Oset och Kvismaren, framstår han som en ypperlig naturskildrare med förmåga att levandegöra fåglarnas liv genom exakta och livfulla beskrivningar av deras utseenden, vanor och läten.

Kvismaren, som ligger 15 km SO om Örebro, består av två sjöar, som på slutet av 1800-talet sänktes, och en omgivning av vidsträckta, flacka ängs- och åkermarker. Norra delen av Ö. Kvismaren och östra delen av V. Kvismaren är invallade och har ett högre vattenstånd än omgivningen under sommaren. Där finns det under häckningstiden öppna vattenytor. I området finns också en unik gammal lindskog och en rik örtflora.

Kvismaren upptäcktes som fågellokal av Erik Rosenberg på 1920-talet. Genom ett flertal publikationer gjorde han området bekant över hela Sverige. Innan sjösänkningen var nog fågellivet i sjöarna och framför allt i den omgivande vidsträckta och tidvis vattenfyllda slättermarken enormt. Ännu i början av 1900-talet fanns det ett rikare fågelliv än i våra dagar. Sedan slätter och vasstäkt på sjöbottnarna upphörde på 1930-talet skedde

Svarthakedopping, smådopping, gråhakedopping och svarthalsad dopping

en succesiv igenväxning fram till på 1960-talet. Genom olika restaureringsåtgärder under främst de två senaste årtiondena har denna utveckling hejdots och lokalen håller gradvis på att återfå en art- och individrikare fågelfauna.

Fåglar

I området har man sett ca 245 arter och av dessa häckar ca 100 regelbundet. Under vårsträcket rastar änder och gäss i ganska stora antal. Alla fem i Sverige fö-

rekommenderade doppingarter häckar i sjön (kan ses på närhåll från Rysjötornet). Brun kärrhök, lärkfalk, raphöna och trast-sångare är några andra regelbundna häckfåglar. Bland ovanligare fåglar som iaktas (nästan årligen) kan nämnas ängshök, vaktel, sommargylling, mindre sumphöna, kornknarr och aftonfalk.

Förutsättningar för en lyckad resa finns och vi hoppas på bra väder och många deltagare och framför allt många och rara fåglar.

**FÖLJ MED
HFK PÅ
UTFLYKT!!**

VÅRFÅGELOBSEKATIONER OCH RARITETER

1/1 - 1/6 1993

V = Vårfågelbarometern i HT

R = Raritet

Ö = Övrig flyttfågel

R	19 Jan	Tretåig mås	Delsbo	M. Axbrink
V	27 Febr	Koltrast	Bergsjö	I. Hedström
Ö	9 Mars	Ormvråk	Enånger	K. Karelus
V	9 Mars	Sånglärka	Hudiksvall	M. Axbrink
V	12 Mars	Ringduva	Rogsta	M. Persson
V	12 Mars	Stare	Bergsjö	I. Hedström
V	17 Mars	Bofink	Iggesund	A-L Tallbom
V	17 Mars	Tofsvipa	Hudiksvall	P. Brinkberg
V	17 Mars	Trana	Hudiksvall	E och P. Burman
Ö	20 Mars	Snöspurv	Bjuråker	A. Larsson
Ö	20 Mars	Sävsparv	Gnarp	L. Norman
Ö	20 Mars	Vinterhämling	Bjuråker	A. Larsson
Ö	21 Mars	Grågås	Bjuråker	A. Larsson
V	21 Mars	Skrattmås	Hudiksvall	P. Johansson
Ö	21 Mars	Sothöna	Forsa	K. Karelus
V	24 Mars	Bergfink	Rogsta	B. Karlsson
V	24 Mars	Rödhake	Delsbo	H. Hedman
Ö	25 Mars	Skogsduva	Iggesund	B. Sättlin
Ö	1 April	Smålom	Hudiksvall	B. Fagerström
R	3 April	Alförrådare	Hornslandet	B. Fagerström
Ö	3 April	Häger	Iggesund	M. Axbrink
Ö	3 April	Kricka	Forsa	B. Fagerström
Ö	3 April	Morkulla	Iggesund	M. Axbrink
R	3 April	Praktejder	Hornslandet	B. Fagerström
Ö	3 April	Rödvingetrast	Enånger	M. Axbrink
Ö	3 April	Skäggdopping	Forsa	B. Fagerström

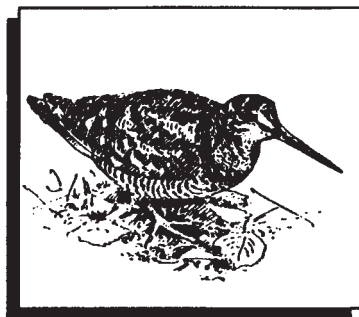
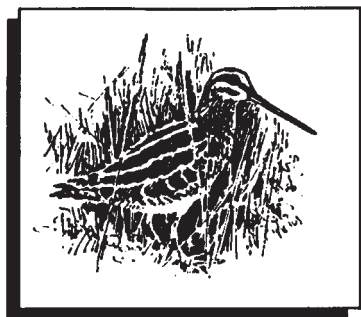
Drillsnäppa sågs den 17 april på Bålsön.

Ö	3 April	Skärpiplärka	Hornslandet	B. Fagerström
Ö	3 April	Storskarv	Hornslandet	B. Fagerström
Ö	3 April	Sädgås	Forsa	B. Fagerström
R	3 April	Tundrasädgås	Forsa	B. Fagerström
V	4 April	Storlom	Enånger	T. Swales
V	4 April	Storspov	Rogsta	B. Karlsson
Ö	9 April	Dubbeltrast	Hornslandet	B. Fagerström
Ö	10 April	Silltrut	Hornslandet	B. Fagerström
V	10 April	Sädesärta	Näsviken	B. Nyrén
Ö	10 April	Vigg	Hornslandet	T. Swales
Ö	11 April	Blå kärrhök	Gnarp	L. Norman
Ö	11 April	Bläsand	Bjuråker	A. Larsson
Ö	11 April	Fiskgjuse	Forsa	S. Carlberg
Ö	11 April	Fjällvråk	Gnarp	L. Norman
Ö	11 April	Strandskata	Hornslandet	M. Johansson
Ö	12 April	Enkelbeckasin	Gnarp	L. Norman
R	12 April	Fjällgås	Hudiksvall	M. Johansson
Ö	12 April	Järnsparv	Hornslandet	M. Johansson
Ö	12 April	Skogssnäppa	Bjuråker	A. Larsson
			Gnarp	L. Norman
Ö	12 April	St. strandpipare	Hornslandet	B. Fagerström
Ö	12 April	Svarthakedopping	Hornslandet	M. Johansson
R	14 April	Svart rödstjärt	Hornslandet	B. Fagerström
Ö	14 April	Ängsplärka	Hudiksvall	M. Axbrink
R	15 April	Svart rödstjärt	Jättholmarna	S. Norman
Ö	16 April	Råka	Forsa	B. Fagerström
Ö	16 April	Tornfalk	Bjuråker	A. Larsson

Svartsnäppor sågs av Magnus i början av maj.

Ö	17 April	Brunand	Hudiksvall	M. Axbrink
Ö	17 April	Drillsnäppa	Bålsön	G. Larsson
Ö	17 April	Stenfalk	Hudiksvall	M. Axbrink
			Hornslandet	M. Johansson
Ö	17 April	Stjärtand	Hudiksvall	M. Axbrink
Ö	17 April	Taltrast	Enånger	M. Axbrink
Ö	18 April	Hämpling	Hudiksvall	M. Axbrink
Ö	18 April	Ljungpipare	Bjuråker	A. Larsson
R	18 April	Snatterand	Hudiksvall	M. Axbrink
Ö	18 April	Tordmule	Rogsta	M. Axbrink
Ö	19 April	Bergand	Hudiksvall	M. Johansson
R	19 April	Myrspov	Hudiksvall	M. Axbrink
R	20 April	Gravand	Hudiksvall	K. Karelus m.fl
Ö	22 April	Vitkindad gås	Hudiksvall	B. Fagerström
V	23 April	Lövsångare	Bergsjö	W. Karelus
Ö	23 April	Salskrake	Forsa	B. Fagerström
Ö	23 April	Skedand	Hudiksvall	M. Axbrink
Ö	24 April	Lappspurv	Hornslandet	B. Fagerström
R	24 April	Myrspov	Bålsön	G. Larsson
Ö	24 April	Ortolansparv	Bergsjö	W. Karelus
R	24 April	Pilgrimsfalk	Hornslandet	B. Fagerström
Ö	24 April	Rödbena	Hudiksvall	L.G. Lindström
Ö	24 April	Rödstjärt	Enånger	K. Karelus m.fl

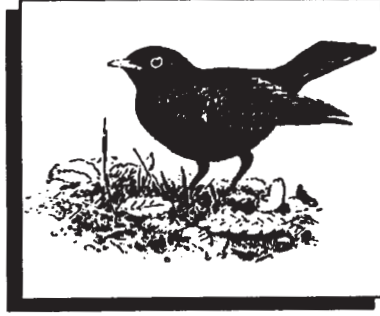

I Gnarp sågs enkelbeckasinen den 12:e april. Morfukullan kom tillbaka i början av april.

Ö	24 April	Småspov	Rogsta	B. Karlsson
Ö	24 April	Trädpiplärka	Enånger	K. Karelius m.fl
V	24 April	Tärna	Enånger	K. Karelius m.fl
R	25 April	Amerik. bläsand	Hudiksvall	M. Johansson,
				M. Axbrink
Ö	25 April	Gluttsnäppa	Forsa	C. Tegebro
Ö	25 April	Gransångare	Forsa	C. Tegebro
Ö	25 April	Grönbenä	Njutånger	B. Sättlin
V	25 April	Ladusvala	Lingarö	I. Bramher
R	25 April	Pilgrimsfalk	Rogsta	M. Axbrink
R	25 April	Ringtrast	Iggesund	A-L Tallbom
V	25 April	Sv. vit flugsnappare	Rogsta	M. Axbrink
Ö	26 April	Göktyta	Hudiksvall	M. Axbrink
V	26 April	Hussvala	Hudiksvall	K. Karelius
R	26 April	Pilgrimsfalk	Hudiksvall	L.G. Lindström
Ö	27 April	Brushane	Hudiksvall	M. Axbrink
Ö	27 April	Buskskvätta	Bjuråker	A. Larsson
Ö	27 April	Gråhakedopping	Bjuråker	B. Sjöberg
R	27 April	Stenknäck	Enånger	E. Tottie
Ö	27 April	Ärta	Hudiksvall	B. Fagerström
Ö	29 April	Grönsångare	Bergsjö	W. Karelius
Ö	30 April	Svarthätta	Bergsjö	W. Karelius
Ö	1 Maj	M:e strandpipare	Enånger	B. Sättlin
			Hornslandet	B. Fagerström
Ö	1 Maj	Sävsångare	Bjuråker	A. Larsson
Ö	2 Maj	Gulärta	Bjuråker	A. Larsson
Ö	4 Maj	Lärkfalk	Bergsjö	W. Karelius
Ö	4 Maj	Rosenfink	Näsviken	B. Nyrén
Ö	4 Maj	Svartsnäppa	Hudiksvall	M. Johansson

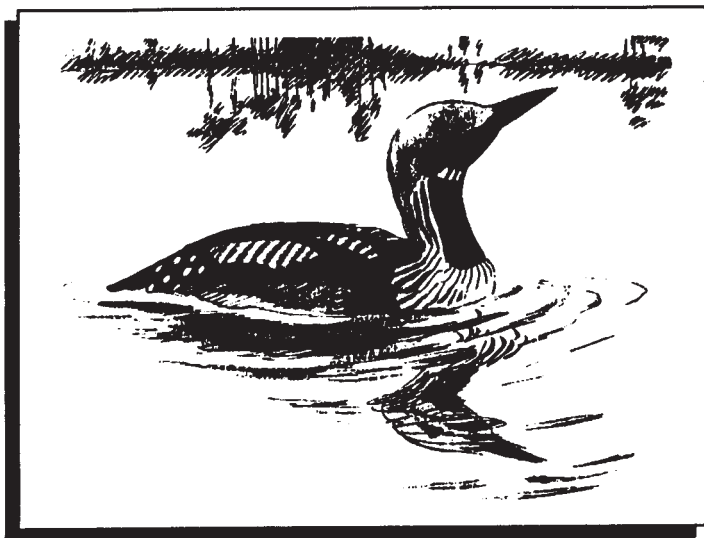

*Kungsfiskare observerades i
Njutånger i slutet av maj.*

Några koltrastar övervintrade.

Ö	6 Maj	Roskarl	Enånger	M. Axbrink
Ö	8 Maj	Blåhake	Bålsön	G. Larsson
Ö	9 Maj	Rörhöna	Hudiksvall	P-E. Mattila
R	10 Maj	Bläsgås	Hudiksvall	B. Fagerström
Ö	10 Maj	Labbe	Rogsta	M. Axbrink
Ö	10 Maj	Trädgårdssångare	Iggesund	B. Sättlin
Ö	10 Maj	Vattenrall	Hudiksvall	B. Fagerström
V	11 Maj	Gök	Delsbo	P. Holmqvist
Ö	11 Maj	Mosnäppa	Enånger	M. Axbrink
Ö	12 Maj	Backsvala	Hudiksvall	M. Axbrink
Ö	13 Maj	Kärnsnäppa	Hudiksvall	M. Axbrink
V	13 Maj	Näktergal	Idenor	K-A. Larsson
R	13 Maj	Rödspov	Hudiksvall	K. Karelus m.fl
Ö	14 Maj	Grå flugsnappare	Hornslandet	B. Fagerström
V	14 Maj	Tornseglare	Bjuråker	A. Larsson m.fl
Ö	15 Maj	Härmsångare	Hudiksvall	M. Axbrink
Ö	15 Maj	Rödstrupig piplärka	Hornslandet	B. Fagerström
Ö	15 Maj	Rörsångare	Hudiksvall	P-E. Mattila
R	15 Maj	Svart rödstjärt	Hornslandet	B. Fagerström
Ö	15 Maj	Törnskata	Hornslandet	B. Fagerström
Ö	15 Maj	Ärtsångare	Bjuråker	A. Larsson
Ö	16 Maj	Bivråk	Bjuråker	A. Larsson
Ö	16 Maj	Törnsångare	Bjuråker	A. Larsson
R	17 Maj	M:e flugsnappare	Hög	SNF-exkursion
R	18 Maj	Snögås (grå fas)	Hudiksvall	HFK-exkursion
R	18 Maj	Spetsbergsgås	Hudiksvall	HFK-exkursion
R	21 Maj	Entita	Idenor	K. Karelus m.fl

Storlom sågs i Enånger den 4:e april.

R	21 Maj	Forsärla	Nianfors	S. Norell, Å. Englund
R	23 Maj	Kungsfiskare	Njutånger	M. Engman
R	23 Maj	Lundsångare	Jättholmarna	S. Norman m.fl
R	23 Maj	M:e flugsnappare	Enånger	HFK-exkursion
R	23 Maj	Sillgrissla	Rogsta	M. Johansson
Ö	24 Maj	Småfl. sumphöna	Jättendal	L. Norman

Dessutom sågs lappugglor under vintern-våren i bl.a Gnarp, Rogsta och Enånger. En härfågel lär också ha setts i början av maj av Ortsbefolkningen i Enånger.

Vinterfynd (dec-febr) har observerats av bl.a berg- och bofink, koltrast, stare, gärdsmyg, rödhake, varfågel, tobisgrissla och salskrake.

Ett 60-tal personer har lämnat uppgifter till HT eller undertecknad.

Nu är det hög tid att spana in 94 års vårfåglar. Vi får se om en mer normal vinter påverkar årets resultat.

*Bengt Sättlin
Trekanten 38
825 31 Iggesund*

LETTLAND

DEL 2

Mats Axbrink

TISDAG 8:E JUNI

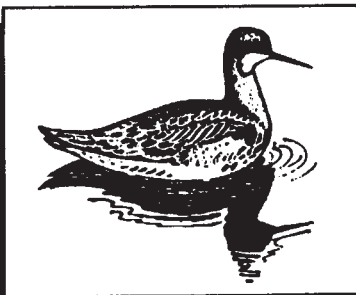
Efter flera dagar med långa sträckor av busstransporter gav vi oss denna dag av till det från Lubana relativt närbelägna Nagli-området. Hur detta fantastiska fågelområde ser ut är inte lätt att beskriva med ord, men jag ska ändå försöka. Området som egentligen är två områden (även det närbelägna Idena) består av stora dammar för uppodling av kalk. Båda områdena har ett 10-tal dammar där varje damm är flera 10-tals hektar stor. Området, som är grävt under kommunisttiden på 60-talet, är alltså totalt någon kvadratkil stort. Varje damm i sig är en egen biotop och skiljer sig avsevärt från kringliggande dammar i fråga om växtlighet, vattendjup och framför allt fågelarter. Tidigare bestod området av ogenomträngliga träskmarker.

Vid Nagli-dammarna slog vi upp våra tält på en stor kulle som låg centralt placerad mitt bland dammarna, härifrån hade man en fantastisk utsikt över det i övriga platta landskapet.

Under dagen hann vi med att besöka de när-

maste av dammarna för genomskådning. På väg till de första dammarna hördes flera arter sångare och några havsörnar svävade i skyn. Den första dammen vi nådde var täckt av en tät massa av flytbladsväxter och här trivdes verkligen arter som dvärgmåsar, svarttärnor och olika doppingar. Dammen kunde verkligen benämnas ett träsk, i ordets verkliga mening. Svarttärnornas bon sågs ligga direkt på flytbladen och antalet tärnor uppskattades till ca 1000! Efter noggrann genomletning hade samtliga doppingarter hittats, inklusive ivrigt dykande smådoppingar och svårobserverade svarthalsade doppingar. Dammen intill var också snart beskådad och här var det främst vadare som noterades.

Några arktiska arter hade dröjt sig kvar, bl a kustpipare och smalnäbbad simsnäppa. Men det var de häckande arterna som tilldrog sig det främsta intresset. Ett 10-tal par rödspov spelade över dammen och små drillsnäppestora vadare jagade varan-

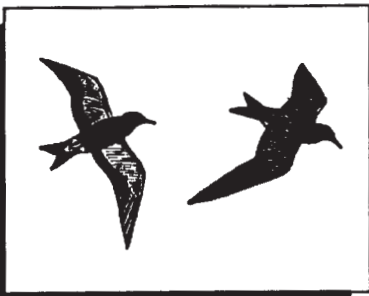

dra, det var tereksnäppor vi funnit. Även en dammsnäppa sågs födosöka i det grunda vattenet. Bland måsfåglarna kunde vi notera att de häckande gråtrutarna var av den gulfotade rasen.

Runt varje damm fanns lättgångna stigar där man hade, för det mesta, fin utsikt över vattenytorna, så det var verkligen behaglig fågelskådning vi kunde ägna oss åt. Ibland hade dock slyn tagit överhand men det skapade genast förutsättningar åt en trevlig art att bygga sitt märkvärdiga bo. Nämligen pungmesen som förvånandsvårt snabbt byggde det komplicerade boet av kavel-dunens ax.

På kvällssidan var det dags att ta sig an några fler dammar. Inte helt oväntat hade vi nu nya fågeluppsättningar. I en damm hundratals sothönor, i en annan enorma mängder sim- och dykänder, bl a brunand 1000, skedand 300 och årtä 50 samt ett gäng smalnäbbade simsnäppor. Just som vi stod där och njöt av de färggranna änderna så uppenbarade sig en adult havsörn över dammen. Nu blev de så trygga änderna oroade och började cirkulera i stora flockar. Efter viss tvekan bestämde sig örnen för ett byte och efter en blixtrande snabb dykning så nöp han elegant en fisk vid vattenytan. En höjdrupplevelse!

Senare under kvällen så hade vi hunnit till utkanten av dammsystemet och på intilliggande åkrar så sågs två honor blå kärrhök samt en hane ängshök. Glädjande nog så fick vi också syn på en vack-

ert gulfärgad sommargylling, vilka annars är så duktiga på att försvinna i lövverket.

ONSDAG 9:E JUNI

Början av veckan hade vädret varit ungefär som en tämligen normal svensk sommar. Under natten mot onsdagen förändrades dock vädret och kyliga nordanvindar svepte ner över det öppna landskapet. Natten blev kall med bara någon plusgrad.

Vi begav oss på morgonen till dammarna i norr, Idena. Trots det kalla vädret lyckades vi hålla oss varma eftersom vi även nu vandrade långa sträckor längs dammarna. Återigen fascinerades vi av mängderna med fågel och de olika art-sammansättningar. I den första dammen dominerade mindre strandpipare med flera tiotal par och i nästa damm flera par rödspov tillsammans med bl a dvärgmå. Så småningom skymtade vi flera större fåglar som stod i kanten av en damm. Det var en trevlig syn med hela 16 svarta stor- kar som kurade i den kyliga vinden. Visst hade vi redan sett en och annan odinsvala, men nu kunde vi på närhåll studera dem. Totalt såg vi under dagen ca 30 svarta stor- kar.

Längre bort såg vi stora mängder av svarttärnor som lyfte i samband med att två havsörnar passerade över kolonin. En av de arter som vi gärna ville se var en nära släkting till svarttärnan, den vitvingade tärnan. Eftersom de ofta bor tillsammans så tändes förhoppningar. Innan

vi letade efter de gracila tärnorna så begav vi oss till en torrare miljö för att också leta efter två hos oss ovanliga arter. Efter visst sökande hade vi också funnit dem. Den ena var fältpiplärkan som häckade i gamla grustagsmiljöer och den andra var höksångaren som häckade i snår runt ett övergivet torpställe.

Nu var det dags för den vitvingade. Vår letiske ciceron hade ett "säkert" ställe dit vi begav oss. Visst fanns här åtskilliga svarttärnor, men trots att vi väntade i någon timme vid kolonin så hittade vi ingen vitvingad. Som tröst kunde vi i alla fall hålla till godo men en flygande rördrom och en dito ung kungsörn. Till slut gav vi upp och bestämde oss för att chansa där de stora mängderna svarttärnor hade uppehållit sig. Och visst här kunde vi se ett flertal vitvingade tärnor som födosökte

Dagens fågelövningar var ännu inte slut. I skymningen var det dags att lyssna på de nattliga rösterna i träskan. Vi for till Idena och trots det kyliga vädret slutade utflykten med bl a, rördrom, vassångare, nattskärra, ungar av hornuggla och några mindre sumphönor förutom diverse grodor.

TORSDAG 10 : E JUNI

Vår resa började nu närma sig sitt slut, men innan vi tog farväl av de fantastiska fågelmarkerna runt Nagli gjorde vi en kort morgonutflykt. Förutom de arter som vi sett tidigare

kunde nu även en hane salskrake ses, dessutom en yngre och två gamla havsörnar samt en lundsångare.

Dagen i övrigt bjöd på en hel del bussresande och vårt mål var Baldone strax söder om Riga. På vä-

gen dit stannade vi vid två lokaler för att suga ut det sista av resan. Det första området bestod av stora grustakter där vi efter ett tag såg en småtärna, vilken vi letat efter. I Sverige häckar ju denna art enbart efter kusterna, men här alltså på en inlandslokal. Dessutom sågs stora kolonier av backsvala och ett par kretsande bivråkar. Den andra lokalen var Lettlands mest kända koloni av vita storkar. Oftast föreställer man sig att storkarna häckar i solitära par vid varje gård, men här fanns årligen 20-30 par, med bland annat fyra bon placerade i samma träd. Även här sågs några andra ovanligare arter exempelvis sommargylling och mellanspett.

Efter en lång bussresa så nådde vi på kvällen till Baldone och fick här möjlighet att ägna oss åt sådana lyxigheter som dusch och WC på det ganska slitna hotellet som vi logerade i.

FREDAG 11 :E JUNI

I dag var det så dags för avresa mot Sverige. Innan vi gjorde den sista bussresan mot flygplatsen hann vi med en vandring i trädgården runt hotellet. Ingen dålig trädgård ur fågelsynpunkt kan man lugnt påstå, eller vad sägs om

häckning av mindre hackspett och mellan-spett, en hane sommargylling och tre sjungande lundsångare! Efter visst strul med bussen kom vi så iväg till flygplatsen och vidare hemåt nöjda och glada.

I den här artikeln om resan till Lettland har jag huvudsakligen ägnat mig åt fåglarna. Självklart mötte vi många andra intressanta människor och miljöer men jag har valt att inte skriva om allt vi upplevde i Lettland. Några slutord kan ändå vara på sin plats.

Att försöka ta sig fram i landet om

man bara har en kort tid på sig är nog dömt att misslyckas, utnyttja därför i första hand gruppresor som denna. Lettland har nog sina största förtjänster i naturen och människorna, tyvärr är byggnader, infrastruktur och andra för oss väsentliga delar i ett fungerande samhälle kraftigt eftersatta. Istället för att bese "röda stugor med vita knutar", "välskötta skogar" och "väldränerade jordbruksområden" kan man istället njuta av stora odikade sumpskogar, frodiga strandängar och ett kolossalt varierat djurliv. ☐

**BLI MEDLEM I HFK
SÄTT IN 40 KR PÅ
POSTGIRO
88 94 30 -5**

FÅGELLOKALER

(LÄMPLIGA NÄR SAVEN STIGER OCH BOFINKARNA SJUNGER
SOM GALNA)

NYLANDET

S om den bekväme fågelskådare jag är så har jag en favorittur för mitt fågelskådande. I bilburen ålder naturligtvis sittandes i bilen (ett utomordentligt gömsle), i min gröna ungdom per cykel.

Det jag kallar för Nylandet (några stugor i Högs socken) är en nått biltur på en knapp mil. Jag utgår från Hälsingtuna kyrka, färdas västerut och svänger strax norrut, mot flygfältet. Redan här börjar vårfåglaorna att göra sig påminda. I mitten på april kan **blå kärrhökar** svepa fram efter åkrarnas diken på jakt efter mat. **Tofsvipor** dansar omkring på oroliga vingar, ibland ses någon **råka**.

Färden går vidare i flygfältets förläng-

ning västerut. Nu är hela vägsträckan intressant. I dalgången där flygfältet är beläget har man chans på många vårfåglar. Bästa observationsplatsen är vid Nylandet. Ofta sitter det någon **tornfalk** på ladutaken, **ormvråkar** spanar från stängselpinnar och även här är chansen bra för **blå kärrhök**. **Storspovar** och **sånglärkor** underhåller musikaliskt.

Men den mest dominerande arten brukar vara tranorna, själv har jag räknat in över 400 **tranor** på fälten.

Nästa stopp är mellan Gia och Högs IP, dit kommer man genom att hålla väster hela tiden. Även här brukar det vara många **tranor**.

Sista stoppet är Tunasjön.

TUNASJÖN

O m Tunasjön är det mesta sagt. Sjön är intressant från att det börjar bli öppet vatten, där HORNÄN rinner igenom, tills sena hösten. Tidigt brukar det ligga några **sångsvanor**

alldeles nedanför prästgården och alltmedan våren fortgår fylls sjön med fågelliv. Besök fågeltornet och anteckna dina observationer i boken som ligger där. Tunasjön är utan tvekan den bästa fågelsjön i Hudiksvalls närhet.

ULLSÄTTERSTJÄRN

E n annan lämplig lokal för den bekväme bilskådaren är Ullsätters-tjärn. Visserligen får man gå ett par hundra meter, men det kan det vara värt så här i vartider. Ullsätters-tjärn är en li-

ten "pöl" just bakom tennishallen på Kristineberg (vid gymnasieskolan). Det finns ett litet fågeltorn på nordvästsidan som ger bra överblick. Här ligger isen länge, men när den väl känner sig bese-

grad av solen så tar **skrattmåsar**na över. I måsarnas skydd trivs **krickor**, **svart-**

hakedopping, **knipa** och **vigg**. De två senaste åren har en **smådopping** iakttagits.

MALGRYNNAN

Malgrynnan ligger strax öster om Maln och är en, vid lågvatten, ca 100 meter lång lerbank. Här har under de senaste åren iakttagits snart alla våra simänder, bland annat **snetterand**, **stjärtand**, **årta** och **gravand**. Dykänderna trivs också, såsom **bergand**, **vigg**, **ejder**, **knipa**, **små-** och **storskrake**.

Tidigt om våren brukar stora mängder **storspovar** rasta här. Flera andra vadararter rastar också här, nämnas bör **myrspov** och **kustsnäppa**.

Den största sensationen hitills är en

amerikansk bläsand som sågs i slutet av april i fjol.

Bästa och egentligen enda obs-platsen är från en båtbygga rakt väster om grynnan. Lämpligast besöker man Malgrynnan under kvällstid för att undvika motljus. Problemet med Malgrynnan är att man måste ha tubkikare för att komma fåglarna nära. Följ med fågelklubben på tisdagsexkursionerna så får Du utan tubkikare chansen till nya fågelarter.

Läs mer om Malgrynnan i Nattvakan nr 2 1990.

HÖLICK

Medvetet har jag sparat det bästa till sist, den enda lokal i den här artikeln som det kan vara drygt att cykla till. Hit åker jag ofta, men allra helst så här års, från mitten av april och en månad framåt.

En tidig morgon härute, när isen börjar ge vika gör mig lyrisk. Då sjunger **ejdrar** och **alfåglar** under gryningstimman. Hela luften vibrerar av vårlåten. Mycket är sagt även om Hölick, varför jag fattar mig kort. Min favoritposition är omkring Själahällorna (halvön mellan Hölick och Hornslandsudde). Där har man bra kontroll på vårsträcket samtidigt som man sitter tämligen nära sjöfåglarna.

Även Hornslandsudde kan vara spännande när sträcket hastigt drar förbi till

havs. Att det är så evinnerligt vackert här ute gör att det inte känns långsamt de dagar som ur fågelhänseende är dåliga. Såna dagar dyker, som tur är, sällan upp, utan oftast åker man hemåt med någon eller några roliga fåglar nedskrivna i anteckningsboken.

På Hornslandet har omkring 200 arter observerats, bland rariteterna kan nämnas **alförrädare**, **alkekung**, **jaktfalk**, **större piplärka** med mera.

Försök att hinna med ett besök på Hornslandet nu i vår, när det är som allra vackrast, ta tjuren i hornen och åk ut i gryningen så får du en oförglömlig naturupplevelse.

Vi ses i markerna.

Magnus

PROGRAM VÅR SOMMAR HÖST

*F*ramför oss har vi en efterlängtat sommar men först och främst skall våren upplevas och till våren hör naturligtvis ett idogt skådande. Säsongens program som sträcker sig långt in i september hoppas vi skall locka ut alla klubbens 120 medlemmar. Det är för er medlemmar som exkursionerna anordnas, för att vi skall kunna träffas, prata strunt över en kopp kaffe och dela med oss av våra kunskaper. Du som mest tittar på fåglarna hemma på fågelbordet, det är dig vi helst vill se på våra utflykter.

Många av exkursionerna går till havet och Hornslandet, där vi aldrig går "romhänta" ifrån, dessutom är det ett naturskönt område. En annan orsak är styrelsens brist på fantasi vad utflyktsmålen anbelangar. Har du tips om bra utflyktsmål så delge dem till någon i styrelsen.

Tisdagsexkursionerna återkommer i år och är ett bra tillfälle att på ett enkelt sätt komma ut i naturen, speciellt om man är morgontrött, men de största upplevelserna brukar de tidiga morgonutflykterna ge. Ingen av våra exkursioner innebär några större strapatser så är det någon som har svårt att gå längre sträckor så brukar det gå bra att hänga med ändå. Är Du osäker så ring och prata med exkursionsledaren. I årets program är det endast resan till Kvismaren som kan bli jobbig med skådande nästan dygnet runt.

*Väl mött i markerna
Styrelsen.*

Exkursion till Hölick 17/4 Söndag

Vi möter vårfåglarna ute vid det vackra Hornslandet. Isformationerna brukar vara vackra efter kusten och finns det öppet vatten så sjunger alffåglar och ejdrar.

Ansvarig: Björn Selin, 0650/999 06

Samling: Lillfjärdens utfodringsplats
05:30

Tisdagsexkursion 19/4

Tisdagsexkursionerna är ett bra tillfälle att

följa med ut och komma i kontakt med våra fåglar, och fågelskådare. Vi rör oss i närheten av Hudiksvall och besöker stäl-len som för dagen ger mest utbyte. Så här års brukar vi se 100-tals tranor och andra vårfåglar.

Ansvarig: Stefan Forss, 0650/180 31

Samling: Lillfjärdens utfodringsplats
17:30

Tisdagsexkursion 26/4

Ansvarig: Mats Axbrink, 0650/963 87

Samling: Lillfjärdens utfodringsplats
17:30

Tisdagsexkursion 3/5

Ansvarig: Bo Fagerström, 0650/232 36
Samling: Lillfjärdens utfodringsplats
17:30

Exkursion till Fläckaviken och Våtnäs 12/5 Kristi himmelfärds dag

Fläckaviken är ett litet begränsat område med gamla betesängar, rikligt med lövträd och ett stort vasshav. Ett ur fågel-synpunkt mycket spännande område. Här ses årligen mindre hackspett, stjärtmes och fasan.

Exkursionen avslutas vid Våtnäs, ett riktigt smultronställe i Enångers skärgård. Utanför fiskeläget Våtnäs har vi en vacker utsikt över havet.

Ansvarig: Lars Göran Lindström
Samling: Lillfjärdens utfodringsplats
05:00

Fågelskadningens dag 15/5 Söndag

Över hela Sverige samlas natur- och fågelintresserade denna dag. Av tradition håller vi till vid Tunasjön. Runt fågeltornet visar vi hur ringmärkning går till samt be-

rättar lite allmänt om fåglar. Medtag stövlar och matsäck.

Ansvarig: Sven Carlberg, 0650/260 49
Samling: Hälsingtuna kyrka eller direkt vid fågeltornet 08:00

Resa till Kvismaren 21 - 23/5

Se separat artikel

Nattsångare 1 10/6 Fredag

Nattsångarexkursionerna tillhör de trevligare utflykterna. Sommarkvällen är trolsk. Arter som näktergal, vattenrall, buskskvätta, rörsångare, sävsångare mm brukar kunna höras. Med tur sjunger rariteter som flodsångare, kärrsångare, kornknarr och vaktel.

Ansvarig: Bo Fagerström, 0650/232 36
Samling: Lillfjärdens utfodringsplats
20:00

Nattsångare 2 21/6 Tisdag

Se ovan

Ansvarig: Mats Axbrink, 0650/963 87
Samling: Lillfjärdens utfodringsplats
20:00

Vadarsträcket vid Hörne- udde 1 31/7 Söndag

Motsvarande datum i fjol observerades bla följande: 10 st strandkator, 13 st

strandpipare, 11 st kustpipare, 10 st ros-
karlar, 3 st sandlöpare, 485 st!! kust-
snäppor, 270 st kärrsnäppor, 8 st små-
spovar, 28 st myrspovar med mera. To-
talt såg vi 16 vadararter! En riktig kanon-
dag alltså, och med tur kan vi kanske få
en lika fantastisk morgon i år igen.

Ansvarig: Magnus Johansson,
0650/101 24

Samling: Lillfjärdens utfodringsplats
04:30

Vadarsträcket vid Hörne- udde 2 13/8 Lördag

En exkursion som kan bli lika spännande
som den ovanstående, de arktiska arterna
är på väg söderut.

Ansvarig: Mats Axbrink, 0650/963 87

Samling: Lillfjärdens utfodringsplats
05:00

Tisdagsexkursion 23/8

Ansvarig: Lars Göran Lindström,
0650/141 21

Samling: Lillfjärdens utfodringsplats
17:30

Hornslandets dag 4/9 Söndag

Traditionsenlig utflyktsdag med en mängd
aktiviteter. Fågelklubben ringmärker fåg-
lar vid Hölicks fyr. Mer information fås
genom annons i HT.

Exkursion till Hornslandet 25/9 Söndag

Ännu en tidig morgon på Hornslandet, en
tid på året då ovanliga arter kan dyka upp.

Ansvarig: Björn Selin, 0650/999 06

Samling: Lillfjärdens utfodringsplats
05:30

Från en tidigare HFK-resa till Falsterbo. Foto Magnus Johansson.

Vi är beredda

Välkommen till oss

Studiefrämjandet är ornitologernas studie-
förbund. Det betyder extra ansvar för studie-
material, service och cirkelledare.

Vi jobbar för Din sak!

Studiefrämjandet är en naturlig träffpunkt
för ornitologerna.

FÖR STUDIECIRKLAR

RING TILL NÅGON AV STUDIEFRÄMJANDETS LOKALAVDELNINGAR

Gävle 026-11 54 45

Sandviken 026-27 32 90

Bollnäs 0278-240 70

Hudiksvall 0650-189 40

Ljusdal 0651-149 50

Söderhamn 0270-179 60

Studie
främjandet

